

Aanwinsten

1 Mei 1954-1 Juni 1955

AFDELING SCHILDERIJEN

Cornelis Cornelisz. van Haerlem (1562-1638), Bathseba in het bad. (Afb. 1).

B. Spranger (1546-1611), Venus en Adonis.

Abraham van Beyeren (1620/21-1690), Stilleven.

Jacob de Wit (1695-1754), Twee mythologische voorstellingen.

Andreas Schelfhout (1787-1870), Binnenplaatsje.

J. de Ribera (1589-1652), toegeschreven, Socrates met spiegel.

Legaat Dr. E. Heldring te Amsterdam.

Velasquez (1599-1660), toegeschreven, Stilleven. Legaat Dr. E. Heldring te Amsterdam.

Afb. 1. *Cornelis van Haerlem, Bathseba in het bad, 1593*

Dit schilderij is tentoongesteld op de Zomertentoonstelling 'De Triomf van het Manierisme'.

AFDELING BEELDHOEWKUNST EN KUNSTNIJVERHEID

BEELDHOEWKUNST

Sedes Sapientiae, eikenhout met sporen van polychromie. Maasstreek, midden XIIIe eeuw.

Vlucht naar Egypte. Eikenhout, Noord-Nederlands, omstreeks 1500.

Hercules, brons. Nederlands of Duits, ca. 1600.

Inktpot, voorstellend de Tiber, Romulus en Remus met de wolf. Brons, Italië, 2e kwart XVIe eeuw. Toegeschreven aan Tiziano Minio. Aangekocht uit het fonds van J. W. Edwin vom Rath.

Twee bronzen centauren - naar antieke sculpturen - op marmeren voetstukken. Italië, 3e kwart XVIIIe eeuw. Aangekocht uit het fonds van J. W. Edwin vom Rath.

Kreupele pelgrim. Palmhout, Nederlands, 1e helft XVIIe eeuw.

Twee marmeren borstbeelden van Diana en Flora met voetstukken. Nederlands, XVIIIe eeuw. Waarschijnlijk afkomstig van een buitenplaats bij Utrecht.

Putto met dolfijn. Terracotta, Frans XVIIIe eeuw, (afgebeeld op pag. 1 omslag).

ZILVER

Gedreven zilveren schenkan op voet, met klapdeksel, tuit en oor. Merken: onleesbaar teken in schild, S in een omrand ovaal. Spaans of Mexicaans, vermoedelijk 2de helft XVIe eeuw.

Loden plaquette met de voorstelling van Scylla en Minos, gemerkt H.G. 1569, toegeschreven aan Hans Jamnitzer.

Verguld zilveren bokaal met in email een keizerskroon als deksel en dito dolfijnen als voet, toebehoord hebbende aan het College van Hoogheemraden van Voorne; gemerkt op de binnenbeker, klimmende leeuw, P. (1701). Meesterteken een roskam.

Gedreven zilveren bouilloir in de vorm van een tuinvaas, met kraantjes en twee hangende hengsels.

Merken: Leeuwarden, provinciale keur, u (1729). Meesterteken A. A. van Andele Andeles. (Afb. 2).

In bruikleen van de Dienst voor 's Rijks Verspreide Kunstvoorwerpen te 's Gravenhage:

Verguld zilveren dubbelbeker door Hans Petzold te Neurenberg, eind XVIe eeuw.

Een Nereïde rijdende op een Triton, verguld zilver. Johannes Lencker (?). Begin XVIIe eeuw.

Naakte ruiter van zilver, gedeeltelijk verguld, door Hans Kienle, Ulm, 1630.

Verguld zilveren kan met bekken, Nederlands ca. 1812.

ONEDEL METAAL

In bruikleen van de Dienst voor 's Rijks Verspreide Kunstvoorwerpen te 's Gravenhage: Bronzen vizel met stamper, Duits, 1e helft XVIe eeuw.

Afb. 2. *Bouilloir door Andele Andeles, Leeuwarden 1729*

CERAMIEK

Apothekerspot in blauw beschilderd met het z.g. foliage-motief. Nederlands aardewerk, omstreeks 1620.

Nederlandse en Franse tegels, XVIe en XVIIe eeuw.

Zoutvat. Delfts aardewerk, eind XVIIe eeuw.

Tegeltableau, voorstellende een voornaam gezelschap aan een maaltijd, geschilderd in blauw op wit. Delfts aardewerk, Anno 1707.

Drie schotels en een bakje Noord-Nederlands aardewerk. Bruikleen N.N.

Tegel in blauw beschilderd met een ornament in de trant van Daniel Marot. Delfts aardewerk, eind XVIIe eeuw. Bruikleen van het Koninklijk Oudheidk. Genootschap (Afb. 3).

Drie grote tegels naar gravures van Daniel Marot. Delfts aardewerk, eind XVIIe eeuw.

Bruikleen van het Koninklijk Oudheidkundig Genootschap.

Afb. 3. *Tegel, beschilderd in de trant van Daniël Marot. Delft, eind XVIIe eeuw*

MEUBELN

Spiegellijst van beeldhouwd en gedeeltelijk verguld palmhout, 2e helft XVIe eeuw.

Bezem van notenhout met getorste steel. Noord-Nederlands, 2e helft XVIIe eeuw.

Tafel van verguld gesneden lindenhout. Noord-Nederlands, 2e helft XVIIe eeuw.

Buffet versierd met marketerie van satijnhout en andere houtsoorten. Nederland, 4e kwart XVIIIe eeuw. (Afb. 4).

Blaasbalg van gesneden, gedeeltelijk verguld notenhout. Italië, 2e helft XVIe eeuw.

Geschenk van Duveen Brothers Inc. New-York.

Wandelstok van palissanderhout. Nederlands, eind XVIIe eeuw.

Geschenk van Mevrouw I. J. Moes-Veth te Amsterdam.

Tweedeurskast van eikenhout, beschilderd met bloemen en vruchten in grisaille. Noord-Nederlands, XVIIe eeuw.

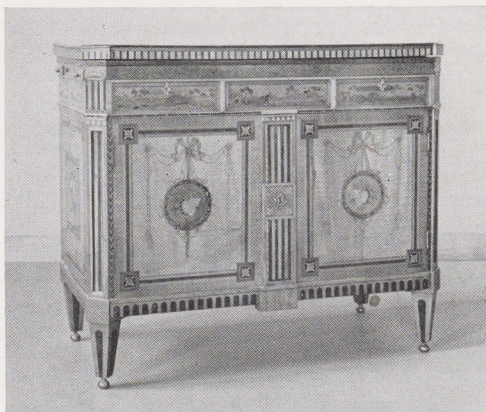
Bruikleen van The Metropolitan Museum of Art te New-York.

Credenza van notenhout. Italië, XVIe eeuw.

Bruikleen van Mr. J. L. Heldring te Voorburg.

Geprofileerde lijst, gefineerd met ebbenhout en versierd met zilver beslag. Zuid-Nederlands, XVIIIe eeuw.

Bruikleen van de Stichting Custodia te Parijs.

Afb. 4. *Buffet, Nederland, 4e kwart XVIIIe eeuw*

Louis XVI cabinet, versierd met satijnhout en lakpanelen. Noord-Nederlands, ca. 1780.
Bruikleen van Mevrouw A. v. d. Koppel-Kruimel te Arnhem.

Bruikleen van de Dienst voor 's Rijks Verspreide Kunstvoorwerpen te 's Gravenhage:

Achthoekige tafel van notenhout. Italië, XVIe eeuw.

Spiegel met lijst van gesneden lindenhout, verguld. Nederlands, 1725.

Chaise longue van beukenhout met riet bespannen. Frans, omstreeks 1750.

Tafeltje, versierd met amaranthout, citroenhout en mahonie op eiken kern. Gestempeld Topino, Frans, 4e kwart XVIIIe eeuw.

Twaalfarmige kaarsenkroon van geslepen kristal. Frans (?), XVIIIe eeuw.

TEXTIEL

Fragment van een Tapiserie met het Lijden van Christus: Vrouw met geselpaal. Brussel, ca. 1510-1530.

Wandtapijt: Diana, uitrustend van de jacht, omringd door nymphen, jachthonden, dood wild. Brussel, atelier van U. Leyniers, 1e helft XVIIIe eeuw.

Groteskentapijt met de Jongelingen in de vurige oven. Antwerpen, Atelier van Van der Hecke, 2e helft XVIe eeuw.

Geschenk voor de Commissie voor Fotoverkoop.

Wandtapijt uit de serie van Diana, De ontmoeting van Diana en Egeria? Delft, Frans Spiering, ca. 1610. Geschenk van de Commissie voor Fotoverkoop.

Twee wandtapijten naar ontwerp van Charles Coypel, met taferelen uit de opera Rinaldo en Armida. Manufacture des Gobelins, 2e kwart. XVIIIe eeuw. Geschenk van de Commissie voor Fotoverkoop.

Oosters tapijt. Klein-Azië, Konia, ca. 1700.

Muts met Rijsselse klokant, XIXe eeuw, waarschijnlijk Katwijkse dracht.

Strook point-coupé. Italiaans, 2e helft XVIe eeuw. Geschenk van de Vereniging 'Het Kantsalet'.

Vier servetten, linnen damast, waarvan twee met Nederlandse jachtaferelen, XVIIe eeuw, een met gezicht op Amsterdam, Duits werk, XVIIe eeuw en een met de werelddelen, XIXe eeuw. Geschenk van Mrs. A. Acland Allen, Londen.

Venetiaanse naaldkant, goud en zilverkant, Vlaamse klokant, XVIIe eeuw.

Geschenk van de Vereniging 'Het Kantsalet'.

Drie waiers, eind XVIIIe en eind XIXe eeuw. Geschenk van de Heer J. E. M. Schölvinc te Amsterdam.

Twee lakens, geborduurd en met klokant versierd, XVIIe eeuw.

Geschenk van Jkvr. A. Baronesse van Harinxma thoe Slooten.

Gestikte zijden rok met kleurige borduursels, XVIIe eeuw.

Geschenk als voren.

Twee driekantige halsdoeken met point de Dinant of Dresden, 2e helft XVIIIe eeuw.

Twee stalen klokant XXe eeuw.

Geschenk van Mejuffrouw J. van Nierop.

Bruikleen van de Dienst voor 's Rijks Verspreide Kunstvoorwerpen te 's Gravenhage:

Grootbladerige verdure met dieren. Zuid-Nederlands, 2e helft XVIe eeuw.

Landschapsverdure met dieren. Zuid-Nederlands, 2e helft XVIe eeuw.

Vloertapijt, Aubusson, ca. 1820.

Twee kussens van tapisserie, respectievelijk Noord-Duits, XVIIe eeuw, met voorstellingen van Pyramus en Thisbe en met Simson en de leeuw.

NEDERLANDS MUSEUM VOOR GESCHIEDENIS

Een met zilver beslagen ebbenhouten commando-staf. Op de knop de initialen V.O.C. (Verenigde Oostindische Compagnie); daaronder: „Jan van Riebeeck 1658” (mogelijk later ingegraveerd). XVIIe eeuws.

Portret van Prins Willem III als kind door A. Hanne-man (1601-1671).

Portretje, waarschijnlijk Juliana van Stolberg voorstellend, door een Duits meester.

Vijf ijzeren voetangels, vermoedelijk XVIIe eeuws. Geschenk van Dr. Stig Roth, Gothenburg.

Een fragmentje van de uniformjas van J. C. J. van Speyk.

Geschenk van de Familie C. W. M. Molenkamp, 's Gravenhage.

Collectie draagtekens en penningen voor het merendeel het Huis van Oranje betreffende.

Geschenk van de Heer H. P. D. Harmsen te Amsterdam.

Enige granaten, opgebaggerd in de Maas bij Maas-tricht, waarschijnlijk afkomstig van het Franse bombardement van de stad in 1793.

Geschenk van de Heer H. E. Doeremont, Maastricht.

Bruikleen van de Dienst voor 's Rijks Verspreide Kunstvoorwerpen te 's Gravenhage:

Govert van Slingeland en zijn gezin door Jan Mij-tens (ca. 1614-1670).

RIJKSPRENTENKABINET

A. TEKENINGEN

Quinten Matsijs?, Madonna met Heilige Catharina. Pen, gewassen.

Jacob de Gheyn de Oude, z.g. 'Gnadenstuhl'. Pen.

Pieter Breughel (omgeving van), Rivierlandschap. Pen.

Jan Harmensz Muller, Manskop. Zwart en gekleurd krijt.

Pieter Santvoort, Berglandschap. Aquarel.
 Antonie van Borssum, Het Galgenveld, de Volewijck. Aquarel, 1664.
 Coll. Lawrence en Reitlinger.
 Salomon de Bray, Zittende vrouw. Zwart krijt op geel papier. Ged. 1641.
 Jan van Goyen, Boerderij. Potlood.
 Adriaen van de Velde, Twee naaktstudies. Rood krijt. Eén gesigneerd.
 Willem van Mieris, Afbeelding van een gem (ware grootte). Coll. Heseltine en Hofstede de Groot.
 Petrus Paulus Rubens, Voorstudie voor de Triomf van de Goddelijke Liefde in Madrid: Amor rijdend op een van de twee leeuwen, die de zegewagen trekken. Rood krijt. Coll. Goll van Franckenstein.
 Jan Wildens (Vlaamse School ± 1630), Boslandschap. Pen en gewassen.
 L. B. Coclers, Zittende dame, 1781. Penseel en O.I. inkt. (Afb. 5).
 Correggio (toegeschreven aan), Adam in de Hof van Eden. Rood krijt.
 Pietro Mola, Blad met caricaturen. Pen.
 L. Carracci, Kop van een jongen in profiel. Zwart krijt.
 Mattia Preti, Martelaarschap van een heilige. Rood krijt.
 G. B. Piranesi, Architectuur-studie. Uit de verz. van het Genootschap Pictura, Groningen. Pen, gewassen.

Afb. 5. L. B. Coclers, Damesportret, 1781, Penseel-
 tekening

Afb. 6. E. Manet, Eva Gonzales. Ets.

G. B. Tiepolo, Allegorisch ontwerp voor een frontispice. (Gegraveerd door Francesco Zucchi). Geschenk van Mr. A. Staring, te Vorden.
 Antoine Coyvel, Studie voor een verrijzende Christus. Aux trois crayons.
 J. H. Fragonard, Jonge vrouw houdt een tros druiven op voor twee kinderen. Potlood, gewassen met sepia.
 H. Robert, Cour van een tempelruïne. Contre-épreuve.
 J. B. C. Corot, Avondlandschap. Fusain. Coll. Robault.
 Rodolphe Bresdin, 'La Marche d'Attila'. Pen.
 A. Raffet, Zittende vrouwen te Déré-Koui, bij Jalta. Aquarel.
 Duitse School, ± 1550, Drie ontwerpen voor hangers in de vorm van parfumsflesjes. Coll. von Hauslab en Liechtenstein.

B. PRENTEN

Anoniem N. Nederlands, ca. 1500, Maria met de heilige Anna en Jozef en een non der Birgittinessen. Houtsnede, met de hand gekleurd, waarschijnlijk afkomstig van het Birgittinessenklooster Marienwater bij 's Hertogenbosch.

Anoniem Nederlands, ca. 1540, Het Castello Sforzesco. Met de hand gekleurde houtsnede met Nederlands opschrift, enigszins in de geest van de prenten van Cornelis Antonisz (unicum).

Anoniem Nederlands, 16e eeuw, Aanbidding der Koningen. Zeer grote houtsnede, gedrukt van 8 blokken, gemaakt onder invloed van Dürer (unicum).

Pieter Feddes van Harlingen, Portret van Johannes Bogerman, ets.

Johannes Teyler. Een boek met 134 kleurendrukken, waaronder portretten van Prins Willem III, Mary Stuart, Kneller, Marie Jeanne Duchesse de Savoie, the Duchess of Portsmouth, vele prenten van vogels en bloemen, enkele topografische prenten en verscheidene bloemvazen en grote siervazen.

Rodolphe Bresdin, Le Gave, Lithografie.

Raoul Dufy, Marine. Ets met kleuren gedrukt.

Jean Gourmont, L'Enfant assis. Gravure.

Honoré Fragonard, Les deux femmes à cheval. Ets.

H. Fantin Latour, Les Brodeuses. Lithografie.

F. Janinet, Portret van een onbekende, meestal genoemd Frederica Sophia Wilhelmina van Pruisen. Kleurenaquatint.

E. Manet, Eva Gonzalés. Ets. (Afb. 6).

Odilon Redon, Tentation de St. Antoine, Pl. XVIII. proefdruk. Lithografie.

—, La Sainte et le chardon. Lithografie.

—, Druidesse. Lithografie.

Xavier Rousset, Nymphes dans un paysage. Kleurenlithografie.

J. Villon, Compositie, 1927. Kleurendruk.

Barthel Beham, Portret van Keizer Ferdinand. Gravure.

—, Portret van Keizer Karel V. Gravure.

L. Cranach de Oude, Maria, Johannes de Evangelist, Sebastiaan en Rocchus vereren het Heilig Hart, 1506. Houtsnede.

Käthe Kollwitz, 'Der Tod'. Lithografie.

M. Liebermann, Zelfportret. Ets.

D. Lucas, Verscheidene proefdrukken van de Zwarte kunstprenten naar Constable.

F. Bartolozzi, Proefdrukken voor Lady Smyth en Jane, Countess of Harrington. Stippelgravure.

Canaletto, Prigioni. Ets. 1e staat vóór de letter.

Luca Giordano, Jesus te midden van de Schriftgeleerden. Ets, 1e staat.

GEILLUSTREERDE BOEKEN

Vitruvius Pollio (Lucius [Marcus]), De architectura libri dece . . . [Como], Gotardvs de Ponte, 1521, fol. [ill.]

Eerste Italiaanse vertaling; uitgave verzorgd door Cesare Lorenzo Cesarino, die waarschijnlijk ook de tekeningen voor de houtsneden maakte.

Summaries

AN IMPORTANT ACQUISITION OF THE MUSEUM VAN AZIATISCHE KUNST, BY J. PH. VOGEL

This fragment of an early Buddhist column from India is an important acquisition, since so far *early* sculpture of South India was not represented in Dutch private and public collections.

Because of the fact that this piece has been bought in Europe, nothing is known about its origin. The author is of opinion that it neither comes from Amarāvati nor from Nāgārjunikonda. However, he is sure that it belongs to the Āndhra school. Because it can be safely assumed that there are other Buddhist sites in South India still to be excavated, it is probable that it comes from one of these unknown sites.

Prof. Vogel suggests that the sculpture dates from the third century A.D.

RUBENS AND THE LIONS' DEN, BY MICHAEL JAFFÉ

A wonderful sheet of chalk drawings by Rubens (Rijksmuseum A. 1388) has been insufficiently published. The well known *recto* shows right and left profiles of *Samson breaking the Lion's Jaw*. These complementary views have been mistaken for sketchy directions by the painter for a sculptor. However the inspiration of this dynamic group of man struggling with beast probably derives from Rubens' studies of such antique sculpture — or related jewels — as the popular *Victory sacrificing a Bull*. And his practised skill to set down at speed any image mirrorwise was a readily available part of his graphic equipment. An example of his earlier use of an actual mirror is a sheet, formerly in Berlin, with two pen studies of a Paduan bronze *Lioness*.

His drawing of the rear view of this bronze lioness may well have given him confidence to attempt, some years later, the same exceedingly difficult foreshortening in drawing a live beast. The virtually unknown *verso* of the Rijksmuseum sheet is a triumph in drawing a *Lioness* from this view; and it is the life study on which the highly finished and famous drawing of the *Lioness* in the British Museum is based. These drawings (Berlin, Amsterdam, London) have each a place in the chain of preparation for the grand composition of *Daniel in the Lions' Den* (the original painting, sold to Carleton, has disappeared). Rubens' personal development of the Carracci method, to enliven visual knowledge by fresh observation and then to harmonise separate studies into an unbroken design of figures, is further illustrated by his *Daniel* for the same picture. Attention is here drawn to the nature of Rubens' interest in Girolamo Muziano; to the Cornelis Cort print after Muziano's *Penitent St. Jerome*; and to a chalk drawing in the Louvre (published there as 'Ecole et manière de Rubens') attributed in the present article to Muziano himself with the suggestion added that it may have belonged to Rubens.